

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра економічної теорії та конкурентної політики

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДТЕУ

(пост. № 2 від 29.08.2023 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

**ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ /
SUSTAINABLE DEVELOPMENT ECONOMICS**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2023

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: Ніколаєць К.М., доктор історичних наук, професор;
Уманців Ю.М., доктор економічних наук, професор.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та конкурентної політики від 19 червня 2023 р., протокол № 16.

Рецензенти: Блакита Г.В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів підприємства, гарант освітньо-наукової програми 051 «Економіка»;
Штундер І.О., доктор економічних наук, професор;
Ляшенко О.О., канд.іст.наук, аналітик Research & Branding Group

ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ/ SUSTAINABLE DEVELOPMENT ECONOMICS

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Економіка сталого розвитку» розроблена для здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Економіка сталого розвитку» для здобувачів вищої освіти ступеню «Доктор філософії» є засвоєння фундаментальних теоретичних знань у контексті реалізації концепції сталого розвитку, розумінні економічних складових сталого розвитку, набутті умінь та навичок з організації та управління за використання системного підходу та урахування впливу економічної діяльності на навколишнє середовище і визначення якості життя, а також у виявленні основних тенденцій економічних процесів сталого розвитку.

Досягненню мети підпорядковуються такі *завдання дисципліни*:

- засвоєння студентами основних характеристик сталого розвитку;
- формування у студентів умінь планувати розвиток підприємства із урахуванням сталого розвитку;
- вміння визначати засоби модернізації кадрової політики підприємства для забезпечення сталого розвитку;
- аналізувати основні індикатори, які характеризують сталий розвиток, а також оцінювати їх дієвість у сучасних умовах;
- виявляти основні проблеми підприємства, які стоять на перешкоді сталому розвитку та формувати стратегію їх подолання в умовах поглиблення процесів євроінтеграції;
- враховувати принципи сталого розвитку при вирішенні конфліктних ситуацій між виробниками та під час планування основних заходів протидії у конкурентній боротьбі.

Предметом вивчення дисципліни є процес формування та реалізації основних характеристик сталого розвитку в умовах поглиблення глобалізаційних процесів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Знати:

- основні положення концепції сталого розвитку національної економіки;
- основні принципи побудови економіки сталого розвитку;
- поняття індикаторів та індексів сталого розвитку;
- основні відомості про сучасні світові тенденції розвитку економіки сталого розвитку;
- перспективи розбудови економіки сталого розвитку.

Вміти:

- оцінювати фактори, що впливають на сталий розвиток національної економіки;
- визначати основні чинники, що мають вплив на сталий розвиток;
- визначати проблеми, які стоять перед суспільством і які можуть бути вирішені шляхом використання принципів сталого розвитку;
- використовувати основні методи розв'язання виникаючих проблем, що перешкоджають сталому розвитку національної економіки.

Дисципліна є логічним продовженням базових дисциплін «Сучасні економічні теорії», «Філософський світогляд ХХІ століття».

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Економіка сталого розвитку» як вибіркова компонента освітньо-наукової програми, забезпечує оволодіння здобувачами вищої освіти загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-науковою програмою:

✓ *Економіка (третього рівня вищої освіти)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу нових наукових ідей на основі логічних аргументів.	1-8
ЗК 03.	Здатність працювати в міжнародному контексті.	3-8

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
ЗК 05.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.	1-8
<i>Спеціальні (фахові) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК 01.	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.	1-8
СК 02.	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.	3-8
СК 05.	Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків, <i>невизначеності та / або асиметричності інформації</i> , можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.	1-8
СК 06.	Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів <i>на мікро-, мезо-, макро- та мегаекономічному рівні, в тому числі</i> із застосуванням математичних методів та моделей.	3-8
СК 08.	Здатність <i>узгоджувати цілі окремого економічного суб'єкта із цілями розвитку галузі, економіки та цілями забезпечення сталого розвитку, в тому числі у глобальному вимірі; оцінювати вплив їх економічних рішень на стратегії поведінки інших економічних суб'єктів та зміну економічної системи в цілому.</i>	1-8

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
PH 01.	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами <i>різного рівня</i> і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.	3-8
PH 02.	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.	1-8
PH 05.	Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, <i>а також невизначеності та / або інформаційної асиметрії</i> ; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.	5-8
PH 06.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.	3-8
PH 08.	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, <i>швидко</i>	1-8

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
	<i>адаптуватись до геополітичних та соціально-економічних змін, враховувати їх у власних дослідженнях.</i>	
PH 10.	<i>Володіти підходами та інструментарієм дослідження мікро-, мезо-, макро- та мегаекономічних систем, визначати ключові детермінанти та індикатори їх розвитку.</i>	3-8
PH 11.	<i>Виявляти економічні проблеми, визначати відповідні їм наукові завдання, обирати методи для їх розв'язання та обґрунтовувати відповідні економічні рішення на засадах узгодження цілей та інтересів окремих економічних суб'єктів із цілями розвитку галузі, економіки та цілями забезпечення сталого розвитку.</i>	3-8

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Передумови формування концепції економіки сталого розвитку.

Формування уявлень про глобальні проблеми людської цивілізації у другій половині ХХ ст. Загроза світового військового конфлікту із застосуванням зброї масового знищення. Реалізація геостратегій панування. Регіональні та світові екологічні проблеми. Глобальні соціальні проблеми. Вплив політичних конфліктів на розвиток економіки. Протиборство за володіння та розпорядження невідновлюваними джерелами енергії. Розвиток «зеленої» енергетики як засіб попередження боротьби за невідновлювані енергоресурси. Дефіцит ресурсів та джерел енергії і пошук моделей перспективного економічного розвитку.

Вплив глобалізаційних процесів на формування концепції економіки сталого розвитку. Економічні інтереси та протиборство у глобалізованому світі. Диспропорції економічного розвитку та перспективні шляхи їх подолання. Сфери економічного впливу та економічних інтересів у сучасному світі. Поляризація економічного розвитку та методи її виміру. Явище декаплінгу.

Роль міжнародних організацій та партнерів у забезпеченні сталого розвитку України. Перспективи сталого розвитку України в умовах поглиблення процесу євроінтеграції.

Визначення і сутність сталого розвитку економіки. Актуальність вивчення проблем сталого розвитку.

Предмет, мета та завдання дисципліни.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4.

Додатковий: 11, 18, 25, 29, 31, 40, 45, 46, 47, 52, 53, 54.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 2. Теоретичні основи економіки сталого розвитку.

Підходи до економічного обґрунтування сталого розвитку. Основні етапи формування концепції сталого розвитку. Формування позиції провідних країн світу щодо концепцій сталого розвитку. Роль міжнародних організацій у розробці та обґрунтуванні сталого розвитку. Ставлення країн «третього світу» до обґрунтування економіки сталого розвитку.

Конференція ООН з навколишнього середовища, доповіді Римського клубу, «Всесвітня хартія Землі». Доповідь Г.Х.Брундтланд «Наше спільне майбутнє». Конференція «Ріо92». Конференція «Ріо+20». Доповідь Е.Вайцеккера і А.Війкмана «*Come On! Капіталізм, близькорукість, населення і руйнування планети*».

Нові концепції сталого розвитку світу та її організаційне забезпечення в національній економіці. Еволюція концепцій сталого розвитку: Дж.Форрестер, Д.Медоуз, А.Печчеї, М.Месарович, Я.Тінберген. Теорія В.І.Вернадського про ноосферу та її зв'язок із концепцією сталого розвитку. Класифікація наукових теорій і концепцій сталого розвитку.

Підходи до вироблення принципів забезпечення сталого розвитку та їх характеристика. Принципи «природного капіталізму» П.Хокена. Принципи «зеленої економіки» Л.Брауна. Принципи «синьої економіки» Г.Паулі.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4.

Додатковий: 3, 9, 10, 16, 22, 27, 47, 49, 52, 53, 58.

Інтернет-ресурси: 1-7.

Тема 3. Механізм реалізації та цілі сталого розвитку економіки.

Завдання і головні принципи переходу до сталого розвитку. Принцип екологізації економіки. Принцип еко-ресурсної ємності. Принцип ентропійного ресурсопотоку. Принцип сталого споживання і виробництва. Основи економічного механізму забезпечення сталого розвитку. Соціально-економічна модель сталого розвитку суспільства.

Цілі економічного сталого розвитку. Цілі Порядку денного зі сталого розвитку 2030. Глобальні цілі забезпечення сталого розвитку та визначення шляхів їх досягнення.

Стратегія економічного сталого розвитку. Сутність економічної складової сталого розвитку: мінімізація зовнішніх ефектів для майбутніх поколінь забезпечення простого або розширеного відтворення виробничого потенціалу.

Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку. Роль провідних країн світу у інвестиційному забезпеченні сталого розвитку. Нарощування економічних детермінант сталого розвитку у контексті революції 4.0 та розбудови п'ятого та шостого технологічних укладів.

Інтеграція економічного росту, соціального розвитку та охорони навколишнього середовища як трьох компонентів сталого розвитку.

Механізми реалізації сталого розвитку в Україні. Внутрішні та зовнішні екстерналиї у виробленні цілей сталого розвитку.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1, 2, 5, 6-8, 17, 20, 23, 26, 35, 38, 39, 43, 48, 53.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 4. Система індикаторів економіки сталого розвитку розвитку.

Сутність індикаторів сталого (збалансованого) розвитку. Цілі та задачі розробки індикаторів. Індикатори та індекси економічного сталого розвитку. Системи індикаторів сталого розвитку.

Інтегрований підхід до визначення контекст індикаторів сталого розвитку. Концепція формування програмних індикаторів. Зв'язок між індикаторами та програмними цілями.

Формування переліку показників економіки сталого розвитку країн світу. Інтегральні індикатори. Варіативність індикаторів сталого розвитку. Контекст-індикатори та програмні індикатори. Індикатори оцінки. Індикатори моніторингу. Індикатори Європейської Комісії. Контекст індикатори диспропорцій розвитку. Виявлення залежності між показниками та чинниками сталого розвитку економічних систем.

Основні міжнародні економічні, соціальні та екологічні індикатори сталого розвитку. Індекс зростання конкурентоздатності (Growth Competitiveness Index). Індекс людського розвитку (Human Development Index), індекс людської бідності (Human Poverty Index) та індекс якості життя (Quality of Life Index). Індекс екологічного сліду (Ecological Footprint Balance Index) (FB) та індекс «живої планети» (Living Planet Index). Моніторинг індикаторів сталого розвитку. Комісія з вимірювання показників економічної діяльності та соціального прогресу (Stiglitz – Sen – Fitoussi Commission).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1, 2, 31-35, 37, 38, 42, 44, 52.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Тема 5. Сталий розвиток та діджиталізація економіки.

Концепція розвитку цифрової економіки у контексті забезпечення сталого розвитку. Цифрова економіка в умовах глобалізації та розвитку інформаційного суспільства. Значення діджиталізації для забезпечення сталого розвитку.

Цифрові технології та моделювання бізнес-процесів підприємства. Цифрова обробка та передача інформації. Роль діджиталізації у забезпеченні контролю над виробничим процесом та обліком.

Цифровізація промисловості та сільського господарства у контексті підвищення стимулів інвестування у розвиток інноваційних технологій. Розвиток інноваційних технологій у руслі цифровізації промисловості. Поява та розвиток «хмарних» сервісів. Механізми підвищення індексу цифрової трансформації бізнесу як імператив їх інноваційного розвитку.

Роль діджиталізації у формуванні нових типів робочих місць із урахуванням можливостей віддаленої роботи, організації форсайтних досліджень із залученням працівників із різних країн.

Характер діджиталізації економіки України в умовах поглиблення процесу євроінтеграції. ІТ-технології та їх вплив на економічний розвиток.

Формування бізнес-середовища, сприятливого для розвитку ІТ-технологій. ІТ-стартапи.

Місце та роль малого та середнього бізнесу у реалізації концепції розвитку цифрової економіки України. Цифрові системи нарахування та стягнення платежів, їх роль у розвитку малого підприємництва. Диджиталізація логістики та використання цифрових систем для контролю за переміщенням вантажів.

Перспективи розвитку цифрової економіки в Україні. Роль цифрової економіки у розвитку ринку праці. Автоматизовані системи формування вакансій та контролю за переміщенням працівників.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 1, 20, 23, 24, 28, 35, 39, 40, 41, 52, 53.

Інтернет-ресурси: 2, 5.

Тема 6. Циркулярна економіка в умовах сталого економічного розвитку

Раціональне використання ресурсів в сучасних умовах. Планування економічної діяльності на майбутнє із урахуванням використання відновлюваних джерел енергії. Планування збалансованого управління природними ресурсами в умовах зміни клімату. Роль міжнародних організацій у плануванні раціонального використання природних ресурсів та протидії небажаним змінам кліматичних умов. Міжнародні та регіональні природоохоронні організації.

Пріоритетність у визначенні економічних та екологічних цілей виробництва. Підходи провідних країн світу та країн, що розвиваються. Світовий та регіональний аспект.

Стратегії циркулярної економіки у контексті сталого економічного розвитку: циркулярні джерела; сталий дизайн; ефективне використання ресурсів; товар як послуга; спільне використання / віртуалізація; оптимізація використання / обслуговування; повторне споживче використання; відновлення / повторне використання у виробництві; індустріальний симбіоз та переробка після виробництва; переробка після споживання.

Циркулярна економіка як один із засобів побудови економіки сталого розвитку. Моделювання циркулярної економіки. Завдання циркулярної економіки у контексті поглиблення глобалізаційних процесів.

Забезпечення сталого економічного розвитку та формування принципів циркулярної економіки: 3-R (Reduce, Reuse, Recycle): пріоритетність поновлюваних матеріалів; максимальне використання продукту; відновлення побічних продуктів і відходів. Розвиток маловідходних та енергозберігаючих технологій: раціоналізація використання природної сировини, продуктів її переробки і зниження обсягів забруднень та відходів в умовах сталого економічного розвитку. Роль науково-технічного прогресу у створенні замкнутих технологічних циклів.

Науково-технічний прогрес і формування циркулярної економіки в умовах сталого розвитку. Нерівномірність можливостей використання досягнень науково-технічного прогресу різними країнами світу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4.

Додатковий: 4, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 19, 21, 22, 28, 30, 34, 36, 53, 56, 58.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 5-7.

Тема 7. Сталий економічний розвиток та екологія.

Економічний механізм раціонального природокористування. Основні поняття економічного механізму і еколого-економічних інструментів. Форми еколого-економічних інструментів. Кіотський протокол - особливості, ефективність, історія прийняття

Ринкові механізми регулювання природокористування. Державне регулювання виробничих процесів у контексті забезпечення раціонального природокористування. Податкові інструменти та пільги. Контроль держави за охороною навколишнього середовища та раціональним використанням природних ресурсів. Система штрафів та обмежень.

Формування концепції «зеленої» економіки. Інституційні моделі ресурсокористування. Екологічна крива С.Кузнеця. Визначення типів економічних механізмів використання природних ресурсів. Можливості запровадження «зеленої» економіки у різних країнах світу. Трансформація систем природокористування: глобальний та регіональний аспекти. Роль інновацій у запровадженні «зеленої» економіки.

Квотування забруднення навколишнього середовища. Можливості перерозподілу та перепродажу квот. Участь різних країн у квотуванні шкідливих викидів у процесі виробництва. Фінансування природоохоронних заходів.

Захист земельних площ від забруднення, відвернення забруднення світового океану та навколоземного простору.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4.

Додатковий: 4, 9, 11-15, 17, 19, 20, 21, 22, 25, 27, 29, 32, 36, 40, 50, 52, 53, 56.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 5-7.

Тема 8. Мікроекономічні та макроекономічні аспекти сталого розвитку.

Принципи сталого розвитку у діяльності підприємств та організацій. Визначення та коригування цілей сталого розвитку на мікроекономічному рівні. Економічний ефект від впровадження принципів сталого розвитку.

Світові компанії, які дотримуються принципів сталого розвитку. Роль корпоративної соціальної відповідальності для забезпечення сталого розвитку. Відносини держави та компаній, які орієнтовані на сталий розвиток: американський, європейський та азійський досвід. Роль публічної влади у регулюванні діяльності бізнес-структур.

Запровадження соціальної відповідальності бізнес-структур. Формування інформаційного середовища, сприятливого для розвитку сталої економіки. Залучення підприємців та промисловців до формування завдань і визначення цілей сталого розвитку у контексті організації виробництва та споживання у окремих регіонах. Бізнес-ініціативи розвитку «зеленої» економіки. Залучення підприємців до розробки відтворюваних джерел енергії. Роль підприємців у забезпеченні раціонального використання природних ресурсів.

Макроекономічні виміри сталого розвитку. Сталий розвиток та межі економічного зростання. Макроекономічне регулювання природоохоронної діяльності. Фактори економічного зростання і сталий розвиток. Стале споживання та виробництво. Прогнозування показників у контексті сталого розвитку. Декаплінг-аналіз як інструмент досягнення сталого розвитку економіки.

Залежність сталого розвитку від технологічних інновацій та модернізації людського капіталу. Формування витрат на оновлення людського капіталу у контексті сталого розвитку. Механізми ринку праці у забезпеченні позитивного ставлення працівників до сталого розвитку. Людський розвиток як запорука ефективної реалізації засад сталого розвитку країни, регіону, громади. Реалізація макроекономічної політики розвитку людського потенціалу. Значення культури, гендерної рівності, демографії, освіти.

Інституційне забезпечення управління сталим розвитком країни. Державне регулювання сталого розвитку економіки. Складові політики реалізації сталого економічного розвитку.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4.

Додатковий: 1, 5-8, 10, 11, 14, 16, 17, 23, 25, 27, 28, 31, 37, 39, 42, 43, 46, 47, 51, 53, 55-57.

Інтернет-ресурси: 2, 3, 4, 7.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Основний:

1. Боголюбов В.М. та ін. Стратегія сталого розвитку: Підручник / В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд. За редакцією професора В.М. Боголюбова. Київ: ВЦНУБІПУ, 2018. 446 с.
2. *Економічна політика держави: навч. посіб.* / Ю.М. Уманців, О.І. Міняйло, Л. В. Лебедева; за ред. Ю.М. Уманціва. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 480 с.¹
3. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник / О.Ю. Кононенко. Київ : ДП «Прінт сервіс», 2016. 109 с.
4. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В.В. Добровольський, Є.М. Безсонов, Г.В. Непеїна, Д. О. Крисінська, Н.А. Сербулова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.

Додатковий:

1. Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації: монографія [О.С. Власюк, А.І. Мокій, О.І. Іляш, В.І. Волошин, М.І. Флейчук, Т.О. Власюк та ін.] / за заг. ред. О.С. Власюка. Київ : НІСД, 2017. 384 с.
2. Білорус О. Г., Мацейко Ю. М. Глобальна перспектива і сталий розвиток: (Системні маркетинг. дослідж.). Київ : МАУП, 2005. 492 с.
3. Вернадський В. Декілька слів про ноосферу. *Хроніка. 2000*. Київ, 2004. Вип. 57 – 58. С. 485–495.
4. Вінічук М. М. Загальна екологія: Навчальний посібник, видання друге, виправлене та доповнене. Житомир: Видавництво Державного університету «Житомирська політехніка», 2021. 184 с.
5. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика: монографія. Луцьк: Надстиря, 2008. 528 с.
6. Організаційно-економічний механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону. Луцьк: ЛНТУ, 2002. 248 с.
7. *Герасименко А.Г. Ринкова влада: джерела, масштаби, наслідки: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 600 с.*
8. Герасимчук З.В., Поліщук В.Г. Стимулювання сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика: Монографія. Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. 516 с.
9. Гор А. Земля у рівновазі. Київ: Інтелсфера, 2002. 312 с.
10. *Гринів Л. С. Фізична економія: нові моделі сталого розвитку. Львів : Ліга-Прес, 2016. 423 с.*

---

¹ Курсивом позначено видання, наявні в бібліотеці ДТЕУ

11. Дейлі Герман. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку/переклад з англійської: Інститут сталого розвитку. Київ: Інтелсфера, 2002. 312 с.
12. Екологічна безпека агломерацій урбурального типу в умовах формування ринку природно-ресурсних активів. Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2020. 340 с.
13. Екологічна і природно-техногенна безпека України у вимірах четвертої промислової революції. Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2018. 440 с.
14. Економічні аспекти управління природними ресурсами та забезпечення сталого розвитку в умовах децентралізації влади в Україні. Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2015. 72 с.
15. Екосистемні засади оцінювання збитків від забруднення навколишнього природного середовища: монографія. Київ, 2019. 304 с.
16. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія. Київ: НІСД, 2009. 336 с.
17. Загорський В.С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком еколого-економічних систем: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 336 с
18. Загорський В. С., Борщук Є. Г. Системний аналіз концепції сталого розвитку. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 256 с.
19. Зварич І.Я. Глобальна циркулярна економіка як засіб побудови нового екологічно стійкого суспільства. Світ фінансів. 2016. № 4 (49). С. 148-155.
20. Згуровський М. З., Статюха Г. А. Основи сталого розвитку суспільства. Київ, Політехніка, НТУУ «КПІ», 2010 р. 463 с.
21. Замула І.В., Давидова І.В., Кірейцева Г.В., Корбут М.Б., Травін В.В. Стратегія сталого розвитку: еколого-економічний аспект. Навч. посібник. Житомир: ЖДТУ, 2017. 200 с.
22. *Вайцекер Е. У. фон, Війкман А. Come on! Капіталізм, недалекоглядність, населення і руйнування планети. Доповідь Римському клубу. Київ: Саміт-Книга, 2019. 276 с.*
23. Коваленко А. О. Стратегічне планування сталого розвитку України. Київ: ПрофКнига, 2018. 424 с.
24. Куйбіда В. С., Петрос О. М., Федулова Л. І., Андрощук Г. О. Цифрові компетенції як умова формування якості людського капіталу: аналіт. зап. Київ : НАДУ, 2019. 28 с.
25. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку. Житомир, 2007. 108 с.
26. Майер Дж.М., Раух Дж.Е., Філіпченко А. Основні проблеми економіки розвитку. Київ: Либідь, 2003. 688 с.

27. Макстон Г., Рандерс Й. У пошуках добробуту. Керування економічним розвитком для зменшення безробіття, нерівності та змін клімату. Київ: Rabulum, Економіка, 2017. 320 с.
28. Мешко Н. П., Сазонець О. М., Джусов О. А. Стратегії високотехнологічного розвитку в умовах глобалізації: національний та корпоративний аспекти: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2012. 470 с.
29. *Національна парадигма сталого розвитку України. Вид. 2. Київ: ДУ Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАНУ, 2016. 72 с.*
30. Нова політика ЄС з «циркулярної» економіки: можливості для України. URL: https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2020/09/dixi_pb_circular-economy_ukr_full_3.pdf
31. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник. Суми: “Університетська книга”, 2005. 654 с.
32. Потапенко В. Г. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія. Київ: НІСД, 2012. 360 с.
33. Потенціал сталого розвитку України на шляху реалізації інтеграційного вибору держави: монографія. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 520 с.
34. Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2019-p>
35. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
36. П'ять кроків до екологічної економіки. URL: <http://www.rate1.com.ua/ua/dovkillja/ekologija/1042/>
37. Садовенко А.П., Масловська Л.Ц., Серета В.І., Тимочко Т.В. Сталий розвиток суспільства: навч. посібник. Київ: 2011. 392с. URL: http://msdp.undp.org.ua/data/publications/rozvytok_suspilstva_undp.pdf
38. Сталий розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі: колективна монографія. Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2014. 540 с.
39. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: вектори реального поступу: національна доповідь. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2017. 864 с.
40. Соціальний ресурс формування інноваційної економіки в контексті сталого розвитку: монографія. Київ: Державна установа “Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України”, 2013. 336 с.
41. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: file:///D:/Downloads/UNDP_Strategy_v06-optimized%20.pdf
42. Струтинська І. В. Організація та управління цифровою трансформацією бізнес-структур: теорія, методологія, практика: монографія. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2020. 475 с.
43. Структурні зміни як основа інклюзивного розвитку економіки України: монографія. Київ: НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України», 2020. 516 с.

44. Сундук А.М. Управління розвитком національної економіки в умовах глобальних викликів і загроз. Київ: Логос, 2012. 302 с.
45. Тридцять років Незалежності України: соціально-економічні підсумки та стратегічні візії майбутнього: аналіт. доп. Київ : НІСД, 2021. 324 с.
46. Цілі сталого розвитку. URL : <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
47. Економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf
48. Чандрян Наїр Держава сталого розвитку. Майбутнє урядування, економіки та суспільства. Київ: Наш формат, 2020. 288 с.
49. Шпильова Ю. Б. Сталий розвиток сільських територій України в умовах децентралізації влади: монографія. Київ: ПрофКнига, 2019. 308 с.
50. Bhattacharya A., Bürkner H.-P., Vijapurkar F. What you need to know about globalization's radical new phase. URL : <https://www.bcg.com/publications/2016/>
51. Communication from Mr. Almula to the Members of the Commission. Sustainable development Indicators to Monitor the Implementation of the European Sustainable development Strategy (2005). URL : <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/276524/276592/>
52. Dolores, M., Galera, S. Educational and Cultural Challenges of the European Sustainability Model: Breaking Down Silos in the Legal Domain. University of Madrid, 2020. URL : https://books.google.com.ua/books?id=U0HWDwAAQBAJ&dq=iiasa.ac.at/15347&hl=ru&source=gbs_navlinks_s
53. Elliott J. A. An Introduction to Sustainable Development. Fourth edition. Routledge. London and New York. 2013. 384 p. URL : http://www.ru.ac.bd/wp-content/uploads/sites/25/2019/03/408_01_Jennifer-An-Introduction-to-Sustainable-Development-2012.pdf
54. Harris J. M. Basic Principles of Sustainable Development/ Global Development and Environment Institute, Tufts University. G-DAE Working Paper No. 00-04. June 2000. URL : <https://www.infobooks.org/free-pdf-books/various-topics/sustainable-development/>
55. Introduction to Sustainable Development. A brief handbook for students by students. International Hellenic University, 2015. URL: <https://www.infobooks.org/free-pdf-books/various-topics/sustainable-development/>
56. Roussat, N., Dujet, C., & Mehu, J. (2009). Choosing a sustainable demolition waste management strategy using multicriteria decision analysis. Waste Management, 29(1), P. 2–20.
57. The World in 2050. Innovations for Sustainability: Pathways to an efficient and sufficient post-pandemic future. Report prepared by The World in 2050 initiative. International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA), Laxenburg, Austria. URL : <https://iiasa.ac.at/news/jul-2020/innovations-for-sustainability-in-post-pandemic-future>

58. UN Global Compact. Making Global Goals Local Business: A New Era for Responsible Business. URL : <https://www.unglobalcompact.org/docs/publications/MGGLB-2017-UNGA.pdf>
59. Weizsaecker E., Wijkman A. Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. A Report to the Club of Rome. New York, Springer, 2018. 220 p.

Інтернет ресурси:

1. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home.html>
2. Сталий розвиток для України. URL: <https://sd4ua.org/>
3. Асоціація експертів сталого розвитку. URL: <https://www.asde.org.ua/>
4. Асоціація лідерів сталого розвитку. URL: <https://www.facebook.com/UAsustainable/>
5. Sustainable Development in the 21st Century with Ban Ki-moon/ Ban Ki-moon. URL: <https://www.coursera.org/learn/sustainable-development-ban-ki-moon/home/info>
6. Introduction to Sustainability/ Jonathan Tomkin. URL: <https://www.coursera.org/learn/sustainability/home/welcome>
7. The Age of Sustainable Development/ Jeffrey Sachs. URL: <https://www.coursera.org/learn/sustainable-development/home/welcome>